

College van B&W gemeente West Betuwe
Postbus 112
4190 CC Geldermalsen

Betreft: inspraakreactie Kansenskaart Deil
Datum : 29 januari 2024

Edelachtbaar College,

Stichting de Zeven Kastelen heeft als doel de geschiedenis van de zeven verdwenen kastelen van Deil te doen herleven, met inbegrip van de landschappelijke omgeving en aanleg.

Graag wordt dit met de twee volgende kaarten toegelicht, waarbij voor meer informatie wordt verwezen naar onze website.

Het gebied waarop de Stichting haar aandacht richt wordt globaal begrensd door de Linge, Enspijk, de Hooiweg en de Voorvliet. Dit gebied is in geel aangegeven op bovenstaande historische kaart uit 1850. Op de andere kaart zijn met groen de directe omgevingen van de middeleeuwse kasteelplaatsen met exacte locaties weergegeven van: Bulckesteijn, Schoresteijn, Palmesteijn, Reinesteijn, Vogelenburg, Ringelesteijn en Bakerbosch. Hier liggen de belangrijkste te beschermen en te (her)ontwikkelen waarden.

Uit het Wijzigingsplan Omgevingsverordening 2023 (zie afbeelding hieronder) blijkt voor het aandachtsgebied van de Stichting dat de aanduiding voor het Nationaal landschap 'NIEUW' de meeste kasteelplaatsen en de ruimten daartussen, beschermd.

Met name het groene kerngebied in de dorpskern en de beschermde omgeving van het voormalige kasteel Bulckesteijn valt hierbij op.

Uw landschappelijke en historische analyse van Deil met de te beschermen waarden wordt met grote waardering gelezen en in grote lijnen onderschrijft de Stichting deze, met name voor het kerngebied van Deil. Hieronder volgen enkele belangrijke schermknipsels van kaarten en teksten uit uw documenten:

gronden ten oosten van de Bulkstraat werden in de daaropvolgende decennia ontwikkeld tot de meeste recente uitbreidingswijk, die in de jaren negentig gereed kwam. Ze werd op **enige afstand** gesitueerd **van het historische bebouwingscluster rondom de brink**.

De herkenbaarheid van de historische opbouw van de kern is een belangrijke kenmerk van Deil dat in het volgende beeld/ logo kan worden samengevat.

Bron: Logo Deil, gemeente West Betuwe

Het nemen van dit beeld als uitgangspunt voor toekomstige kernontwikkelingen is belangrijk voor het streven naar behoud en versterking van de Deilse dorpskarakteristiek.

De **relatie tussen de kern en het omliggende landschap** is herkenbaar in een aantal kenmerken en elementen:

- De manier waarop de **groene ruimten binnen de kern** (al dan niet) **verbonden zijn met c.q. een voortzetting zijn** van het landschap
- De wijze waarop **de kern en het landschap aan elkaar grenzen** en de hoedanigheid van die grenzen: de dorpsranden.
- De mate waarin het **landschap zichtbaar en beleefbaar is vanuit de kern**.

Van (de omgeving van) Deil is de verkaveling, het wegenpatroon en het **nederzettingspatroon** gaaf gebleven. **Laanbeplanting** langs de Koningsweg, Krooiweg en **Benedeneindseweg en rijen oude knotwilgen** versterken het historisch karakter. Binnen het gebied komen restanten van het middeleeuwse kasteel Palmesteyn en de tuinaanleg van Noordenhoek voor. Op de cultuurhistorische inventarisatiekaart zijn de cultuurhistorische kenmerken weergegeven die nu nog zichtbaar zijn in de kern Deil. Het gaat onder meer om:

- a. De kasteelterreinen **Bulkesteyn, Palmesteyn en Rijnestein**.
- b. Historische boomgaard rond Palmesteyn;
- c. **Historische laanstructuur langs de Benedeneindseweg**, voor Palmesteyn;
- d. Ten noorden **en ten zuiden** hiervan een open dorpsgebied;
- e. De stedenbouwkundige ensembles 'dorpskern' en 'Krooiweg'.

Zo zijn Palmesteyn, Rijnestein en de (oeveren van de) Linge op de cultuurhistorische waarderingskaart aangegeven als oud agrarisch cultuurlandschap met een zeer hoge waarde. Voor de gronden van Palmesteyn en Rijnestein geldt tevens een hoge waardering voor vlakvormige landschapselementen. De dorpskern van Deil is aangegeven als **bijzonder ensemble historische bouwkunde en stedenbouw met zeer hoge waarde**. Het historisch stratenpatroon, gevormd door met name de

Mede op basis van uw bovenstaande bevindingen wordt gevraagd de Kansenskaart op de volgende punten te wijzigen:

1. Verwijderen van de streeparcering met nummer 8 'Ten zuiden van de Benedeneindseweg, Nader onderzoeken'.
2. Verkleinen van het zoekgebied I, tot in ieder geval de landschappelijke buitengrenzen van kasteelplaats Bulckesteyn met een open verbinding naar het agrarische landschap aan de zuidzijde.
3. Enerzijds het duiden van de groene corridor door de kern van Deil ter bescherming en herontwikkeling van de 'kastelenbiotoop'. En anderzijds de verankering van deze groene corridor als weergave van de unieke en kenmerkende geschiedenis van Deil als langgerekt dijkdorp en brinkdorp, gescheiden door agrarische groene ruimten.

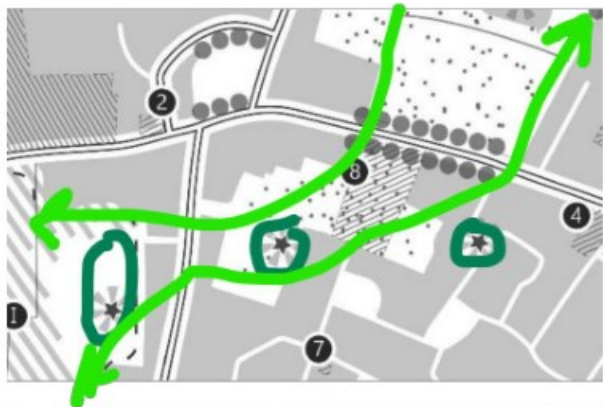
TOELICHTING

Op de onderstaande kaart uit 1850 rechtsboven is goed het dijkdorp en de brink te zien. De grachten van Palmesteyn, Bulckesteyn en de bebouwing van Reinestein zijn hierop herkenbaar. Duidelijk zijn de bebossingen rondom het brinkdorp van Deil te zien.

Op de kaart rechtsonder uit 1713 zijn de bebouwde kasteelterreinen van Bulckesteyn, Schoresteyn, Reinestein en Palmesteyn te zien, met de agrarische ruimten bestaande uit weilanden, bouwlanden en boomgaarden omzoomd door hoog geboomte.

Op de luchtfoto linksonder zijn de drie kasteelplaatsen en de nog duidelijk herkenbare groene en open ruimten te zien, die de dorpsgeschiedenis nog goed voelbaar maken.

Op uw 'kansenskaart' linksboven is de groene corridor zichtbaar gemaakt met de kasteelplaatsen. Een bouwontwikkeling op nummer 8 zou deze corridor en landschappelijke verbinding volledig vernietigen. Ook bij zoekgebied I dient ruime afstand in acht genomen te worden.

De groene corridor met de kasteelbiotoop en de twee afzonderlijke dorpsdelen zijn hieronder afgebeeld.

Bij de ontwikkeling van de laatste grote nieuwbouwwijk eind jaren '90 is een zorgvuldige zichtlijn via Bakerbos en de Ridder van Tuylstraat (nummer 7 op uw kaart) dwars door het dorp heen open gehouden. Hiermee staat de Krooiweg aan de noordzijde in een open zichtrelatie met het 't Nouland, het open agrarische gebied ten zuiden van Deil. Op de kaart hieronder rechts is dit doorzicht afgebeeld. Op de linker kaart is te zien hoe in het ontwerp van de nieuwbouwwijk de zichtlijn zich opent naar het open agrarische dorpsgebied van de kastelen.

Elke vorm van bebouwing op 'onderzoeksgebied 8' zal de nog herkenbare geschiedenis met hoge landschappelijke kwaliteiten definitief teniet doen en zal op bezwaren van onze Stichting stuiten. Een landschappelijke ontwikkeling, zoals bijvoorbeeld met hoogstamfruit, opgaande boomrijen (waar men onderdoor kan kijken) of moestuintjes, is daarentegen wel goed denkbaar.

Tenslotte wordt u gevraagd om bij de verschillende kasteelplaatsen de ruimtelijke ontwikkelingen te laten inspireren door de geschiedenis en de landschappelijke omgeving van de voormalige kastelen en versterkte huizen. Dit speelt met name bij locatie B, rondom de Lokhorstschool en rondom Bulckesteyn. Archeologisch en historisch onderzoek zal hiervoor de aanknopingspunten bieden.

Graag tot het geven van een nadere toelichting bereid.

Hoogachtend,

Het bestuur van de Stichting De Zeven Kastelen

